

Sagsnr.
2022 - 4678

Doknr.
685024

Dato
26-04-2023

Høringsnotat

over

forslag til Lov om ændring af lov om social service

(Ophævelse af aldersgrænsen og dispensationsadgangen i ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til overvågning og støtte i forbindelse hermed om natten)

1. Hørte myndigheder og organisationer

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 7. marts 2023 til den 5. april 2023 været sendt i høring hos:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Danske Ældreråd, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet – DUKH, Det Centrale Handicapråd, 3F – Fagligt Fælles Forbund, FH – Fagbevægelsens Hovedorganisation, FOA – Fag og Arbejde, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Handicapbranchen Danmark, HK/Kommunal, Institut for Menneskerettigheder, KL, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Landsorganisationen for Sociale Tilbud – LOS, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af Unge med Handicap, Sjældne Diagnoser, Socialpædagogernes Landsforbund, ULF – Udviklingshæmmedes Landsforbund og Ældre Sagen.

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har modtaget svar fra følgende myndigheder og organisationer:

Ankestyrelsen, Dansk Arbejdsgiverforening, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Rigsrevisionen, KL og Ældre Sagen.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter i de modtagne høringssvar.

2. Ændringer på baggrund af høringssvarene

Der er ud over korrektur og tekniske justeringer ikke foretaget ændringer i lovforslaget på baggrund af de modtagne høringssvar.

3. Høringssvarene

Danske Handicaporganisationer og Ældre Sagen er generelt positive for det politiske initiativ til ophævelse af aldersgrænsen i ordningen med kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til overvågning og støtte om natten. De har desuden bemærkninger, som gennemgås nedenfor.

Rigsrevisionen og Dansk Arbejdsgiverforening har ingen bemærkninger til lovforslaget.

3.1 Den tidsmæssige afgrænsning af overvågning til nattetimerne

Danske Handicaporganisationer og Ældre Sagen bemærker, at lovforslagets afgrænsning af overvågning til alene at omfatte nattetimerne er utilstrækkelig, da nogle mennesker i høj grad kan have behov for overvågning døgnet rundt.

Danske Handicaporganisationer og Ældre Sagen foreslår, at der findes en løsning, som sikrer, at vurderingskriteriet bliver den enkeltes behov – uanset om det foreligger i natte- eller dagtimerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Den eksisterende ordning efter § 95, stk. 4, indebærer en pligt for kommunalbestyrelsen til at udbetale et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til at yde overvågning og støtte i forbindelse hermed om natten. Ved overvågning forstås op til otte timers sammenhængende observation ved fysisk tilstedeværelse af en person i døgnets nattetimer, hvor de hjælpere, der yder personlig og praktisk hjælp i hjemmet til den unge i døgnets øvrige timer – oftest den unges forældre – kan få hvile. Dermed omfatter § 95, stk. 4, ikke overvågning og støtte i forbindelse hermed i døgnets øvrige timer. Den med lovforslaget foreslåede udvidelse af ordningen indebærer heller ikke støtte til overvågning i dagtimerne.

En yderligere udvidelse af ordningen til også at inkludere støtte til overvågning i døgnets øvrige timer ligger uden for den økonomiske ramme, der er politisk aftalt i forbindelse med dette lovforslag.

På den baggrund giver Danske Handicaporganisationers og Ældre Sagens bemærkninger ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

3.2 Personkreds, som kan ansættes til at udføre overvågningsopgaven om natten

Ankestyrelsen skriver i deres hørings svar, at de forstår den foreslåede ændring i § 95, stk. 4, 4. pkt., således, at forældre fremover vil kunne ansættes til at udføre overvågnings- og støtteopgaven, hvis de ikke selv helt eller delvis passer den pågældende. Ankestyrelsen forstår derudover den foreslåede ændring således, at andre nærtstående end forældre, der helt eller delvist passer borgeren efter § 95, stk. 3, vil være omfattet af den personkreds, som ikke må udføre opgaven med overvågning af borgeren om natten.

Ældre Sagen problematiserer, at nærtstående ikke kan ansættes til at udføre overvågningsopgaven i nattetimerne. De anfører, at begrundelsen om at sikre nærtstående hvile er sympatisk, men at pårørende i mange situationer vil være bedst egnede til at varetage overvågning og støtte – også om natten. Ældre Sagen mener, at selvbestemmelse og retten til privat- og familieliv bør veje tungt, og at det bør være den enkelte families ønsker og behov, der afgør, hvem der ansættes til at varetage overvågningen i nattetimerne. Herunder at pårørende ikke udelukkes fra at varetage overvågningsopgaven, hvis det anses som den bedste løsning for familien i den konkrete situation. De mener, at problemstillingen med pårørendes hvilebehov kan løses ved at udmåle tilstrækkelig hjælp i dagtimerne efter en konkret helhedsvurdering af behovet.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet kan bekræfte, at Ankestyrelsens forståelse af den foreslåede ændring i personkredsen, som kan ansættes til at udføre overvågningsopgaven om natten, er korrekt.

Derudover henviser ministeriet til de særlige bemærkninger til den foreslåede ændring i § 95, stk. 4, 4. pkt., som vil blive 3. pkt., hvoraf det fremgår, at ændringen har til formål at sikre, at borgerens nærtstående, som helt eller delvis passer den pågældende i døgnets øvrige timer, får mulighed for hvile i nattetimerne.

Med den foreslåede afskaffelse af aldersgrænsen for ordningen er personkredsen ikke længere kun unge men alle aldersgrupper. For voksne kan det være en anden nærtstående ud over forældre, der er arbejdsleder i ordningen, f.eks. en ægtefælle. Som følge af forslaget om afskaffelsen af aldersgrænsen vurderes det derfor nødvendigt samtidig at foreslå at ændre reglerne, så den nærtstående, som er arbejdsleder i ordningen, ikke kan ansættes til at udføre overvågningsopgaven om natten. Formålet hermed er at sikre, at den nærtstående, som varetager hjælpen i dagtimerne, sikres den nødvendige nattesøvn på tilsvarende vis, som det gælder for forældre i dag.

I forlængelse heraf bemærkes i forhold til den nuværende ordning, at det meget ofte er forældrene, der varetager hele eller en meget stor del af den hjælp, som den unge modtager efter servicelovens § 95, stk. 3. Hensynet bag begrænsningen i personkredsen i den eksisterende ordning var sikre forældrene hvile om natten for at undgå nedslidning. Det samme hensyn ligger bag den foreslåede ændring, hvormed personens nærtstående, som helt eller delvis passer den pågældende, ikke kan ansættes til at udføre overvågningsopgaven om natten.

Ministeriet kan yderligere oplyse, at personkredsen for § 95, stk. 3, er borgere som kommunalbestyrelsen vurderer, ikke selv vil være i stand til at fungere hverken som arbejdsgiver eller arbejdsleder for hjælperne, eksempelvis som følge af udviklingshæmning, hjerneskade eller kognitive funktionsnedsættelser. Der er således tale om borgere, som ofte ikke selv er i stand til at træffe beslutning om indretningen af deres ordning, herunder hvem der ansættes til at udføre overvågningsopgaven i nattetimerne, hvorfor dette ansvar er overdraget til en nærtstående, som er arbejdsleder (og evt. arbejdsgiver) i ordningen. Det er således den nærtstående, der enten selv (hvis vedkommende både er arbejdsleder og arbejdsgiver) eller i samarbejde med den forening eller virksomhed, som den nærtstående har overført tilskuddet til, antager hjælpen, dvs. udvælger og ansætter hjælperen - og ikke borgeren selv.

På den baggrund giver Ankestyrelsens eller Ældre Sagens bemærkninger ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

3.3 Implementering

KL anbefaler, at der udarbejdes en vejledning til de nye regler, hvor det tydeliggøres, hvordan kommunalbestyrelsen skal føre tilsyn med, at den nærtstående, som er tilskudsmodtager jf. § 95, stk. 3, ikke selv varetager overvågningsopgaven. KL foreslår f.eks., at tilskudsmodtageren/arbejdsgiveren i ordningen forpligtes til at udlevere lønsedler for hjælperne, når kommunalbestyrelsen beder om det.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har noteret sig KL's ønsker til en vejledning til den foreslåede ordning, samt KL's forslag til hvordan kommunerne konkret kan føre tilsyn med hvem, der varetager overvågningsopgaven.

Såfremt lovforslaget vedtages, vil der blive udsendt en revideret vejledning på området med en tydelig og uddybet gennemgang og beskrivelse af de vedtagne lovændringer.

3.4 Overvågning i plejeboliger

Det er Ældre Sagens opfattelse, at plejehjem, på trods af døgnbemanning, ikke har ressourcer til at tilbyde hjælp til overvågning, hverken i dag- eller nattetimer pga. stramme normeringer. Ældre Sagen mener, at det ved visitation til plejebolig for mennesker med behov for overvågning derfor er vigtigt, at plejehjemmet får tildelt ekstra ressourcer til overvågningsopgaven.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Det skal understreges, at kommunalbestyrelsen, hvis den træffer afgørelse om, at en borger skal flytte i plejebolig, har pligt til at sikre, at den plejebolig, som stilles til rådighed, modsvarer borgerens samlede behov for hjælp og støtte, herunder et eventuelt behov for overvågning. Det tilbud, som kommunalbestyrelsen stiller til rådighed, må dermed ikke have en sådan kvalitet, at borgeren ved ophold i plejeboligen efterlades med et udækket hjælpebehov.

Den her beskrevne pligt er en helt generelt gældende pligt, som gælder for kommunalbestyrelsen, og som der dermed ikke ændres på med dette lovforslag, som omhandler hjælp i hjemmet.

Ældre Sagens bemærkning giver derfor ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

3.5 Retssikkerhed

Ældre Sagen anfører, at de oplever, at retssikkerheden er under tiltagende pres i kommunerne, og at mange kommunalbestyrelser overser pligten til helhedsvurdering og dermed ikke sikrer korrekt anvendelse af det samlede socialretlige regelsæt på social- og ældreområdet. Herunder nævner de bl.a., at de oplever, at borgerne ikke modtager en klagevejledning sammen med kommunalbestyrelsens afgørelse men alene et mundtligt afslag. De problematiserer også, at der i lovgivningen ikke er fastsat nærmere retningslinjer for visitation til plejebolig ud over den ramme, som fremgår af lovgivningen, hvorfor den enkelte kommunalbestyrelse skal udarbejde egne kriterier for, hvornår en borger har behov for og kan få en plejebolig.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet har noteret sig Ældre Sagens bemærkninger om retssikkerheden på social- og ældreområdet, men kommenterer ikke yderligere på bemærkningerne, da de ikke relaterer sig direkte til nærværende lovforslag.

Ældre Sagens bemærkning giver derfor ikke anledning til at foretage ændringer i lovforslaget.

3.6 Respiratorisk overvågning

Danske Regioner og regionerne har ikke bemærkninger til lovforslaget, men gør opmærksom på, at hvis behovet for merarbejde og hertil udgifter i regionerne stiger som resultat af de foreslåede ændringer f.eks. ved et øget antal borgere, som visiteres til hjælpeordningen samt øget visitering af respiratorisk overvågning, så kan situationen ændre sig for regionerne.

Social-, Bolig- og Ældreministeriets bemærkninger

Social-, Bolig- og Ældreministeriet kan oplyse, at behovet for respiratorhjælp for respiratorbrugere dækkes efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets regler. Personkredsen for nærværende lovforslag er ikke borgere med behov for respiratorisk overvågning, da dette behov allerede er dækket efter Indenrigs- og Sundhedsministeriets regler. Der er således tale om to forskellige former for overvågning, og den med lovforslaget foreslåede ordning vil ikke kunne anvendes til at dække en borgers behov for respiratorisk overvågning.